

כג' חשוון פ"ד, 2.11.23

צעירים אחדים הקרובים לענייני החנוך העברי סחו לי אמש על דבר מצב החנוך

היהודי ברוסיה כעת

במשך חמש שנות המחמכה לא היה שום המצב בכל מקום ברוסיה. באוקריינה

וברוסיה הלבנה התקיימו עוד זמן רב כוטרות חנוך עבריים. הגימנסיה העברית בקיוב

נסגרה רק לפני שנה. עכשיו אין כל בית ספר עברי בכל רחבי ס.ס.ס.ר. החנוך היהודי

נמצא כלו בידי המקציה, ואלה רודפים עד חרטה כל שרידי התרבות העברית. בנידון

זה הורע מצב היהודים סמבט המעוטים הלאומיים האחרים ומסבט העמים המזרחיים.

בתקופה האחרונה, כחמאט לפרוגרמה הלאומית של ר.ק.ס. נעשו בענין החנוך הרבה

הנחיות לעמי המזרח. מרשים למוד הדת. המולא אינו נרדף יותר. היו מקרים שטקודם

היו כפרים סטריט שלמים עוזבים את מקומם ונודדים למרחקים מפני חרדיפות נגד

דת ולמודי דת. הר.ק.ס. שח לב לזאת וחלטה לעשות הנחות. יוצאים מן הכלל רק

היהודים. כאן נמשכת הפוליטיקה האנטי-לאומית בכל מראה על ידי היבסקציה עצמה.

מצב החנוך היהודי הורע ביחוד לאחר כניסת הבונד לתוך ר.ק.ס. (בועידה העשירית

- 8-16 מרס 1921), בישיבת הארבע עשרה ביום 15 מרס, במסירת ההודעה של וינסטין.

באותו זמן היחזק ופירח הבונד שהחליטה ברב של 46 נגד 27 להתבטל ול"השחנף"

לתוך ר.ק.ס. גם המעוט קבל את החלטה הרב "ראת מפרוטוקול של הופידה העשירית

עמוד 243 - 244). עד אז לא היו לקומוניסטים הרבה תומכים ברחוב היהודים

ופעולתם מפני כך לא היחזק בולטת וששענה. עם בסול הבונד ובניסמו לר.ק.ס. -

נשתנה המצב. מי שהיו בונדיסטים החלש חזק ונהלה היבסקציה לרדוף באף ובחמה

כל טיפן של תרבות עברית. נסגרו כל בתי הספר העבריים, אולם לא נשתחו גם חרדים.

אחד הקונסטיטנטים של העמקס ספר לדובריו לאחר בקוריו במרכזי תיחודים לשט בחינה

מצב החנוך והתרבות בראוב היהודים שהתרבות של היהודים, בין בעבריים ובין ביוודים -

הולכת וכלה. הסורה זמטור לחנוך ולצרכי התרבות של הדור היהודי ממאן לעבוד
חתת המקורות של המקציה ולהעכיר את המוליטיקא שלה. הסורה הסוב שהוא גם
קומוניסט אינו רוצה להשאיר בעירה היהודית ובחוף חסביבה היהודית ככלל. הוא נוהר
למרכזי המדינה במקום שהוא מקוה לחטוט מקום חשוב בממלגה או במוסדות הממלכה,
ולעבוד כשדה העניינים הכלליים, לא יהודי ט. נשארים בעבודת המקציה רק הנמושות
מהברי המפלגה ומחמקורבים אליה. חמרי התרבות והסרץ, המשטשים במקום מושבתם
כף-טבטלים בכל ענייני היהודים, הרורים טבעם המקציה. אך אלה אינם מסוגלים
להריב את מצב החנוך.

המקציה אינה מועלת ומשמעם למרות הכח הממשלתי והאמצעים הרבים שיש בידיה.
הודות לרעב ולעדרה שכח"ל קבלה היבסקציה ממוטבות בורגניים בחו"ל, בעיקר
מהגויגש, אמצעים רבים, המוסדות שהיו בידיה נמצאו במצב חמרי טוב הרבה יותר
ממוטבות דומים של עמים אחרים, עד שאמילו עוררו קנאת חלאומתם האחרים
(באוקריינה למשל), שמצבם החמרי היה ירוד. אולם למרות המצב החמרי השוב נשאר
המצב הרוחני הרוט. האבות היהודים אינם רוצים לשלח את ילדיהם לבתי הספר של
המקציה. במוזיר יש כשלשם אלמים יהודים, בית הספר של היבסקציה מבקרים רק
כמאה. באורשא יש גם כן כשלשם אלמים יהודים. למקציה יש רק כארבעים. כך גם
בערים אחרות. הילדים העברים מבקרים את בתי הספר של הרוטים. מי שידו מסגת
לוקח לילדיו מורת עברי. אולם בערי חשדה מנהלת המקציה מלחמה גם בחנוך זה.
רורים את המלמדים. שוטשים אותם ואוטרים. מטילים על הקומסומול היהודי לחשגיה
על מעולם המלמדים, וחס נחמכים לשוטרים ומרגלים.

המעולה מצבורית-החובית היחידה הקיימת בגורר היהודי היא של הקומסומול.
הם עוסקים בלמוד תורה החברה, טורט, שעשועים, מפתחים המצעות ומחנכים חברים

לרצק.ט. חלק גדול של הנוער היהודי נזהר לקומסומול. מהו המקום היחיד שהצעיר היהודי יכול לשעול ולמצוא סביבה של צבוריות ושעשועים. מה יש גם קסט של כח ושלטון. כח מוסך גדול לקומסומול הוא - האפשרות שיש על ידו להכנס לבתי ספר גבוהים. אבות הרוצים שבניהם ישלמו ושאין להם כל אפשרות שבניהם יתקבלו לבח"ס הגבה - שולחים בעצמם את בניהם לקומסומול. מכאן דמרילציה רוחנית ומוסרית גדולה.

הקומסומול היהודי לרב גרוע מקומסומול של עמים אחרים. לאחר שזה כחצי שנה אסרו על הקומסומול את ההתעללות בדם - מסימים הקומסומולים היהודים להלחם כאומן גם בקדשי הדת. מופיעים ביום הכפורים בסיגרה לבית הכנסת, יורקים בארון הקודש, וכדומה. הם משמשים כלי נשק בידי הסקציה בכל תעלוליה נגד הדת היהודית וגם נגד כל מעולח תרבותית לאומית.

הוציף הרשע למוד הדת בקבוצות. אולם היבסקציה מוצאה דרכים שונים איך להטריע בערו. מוחל ללמד עברית ביחידות ובקבוצות לגדולים. אך למעשה אין מחירים. חדובר אחי מנה זה יומר מחצי שנה לקבל רשיון לסדר שעורים עבריים במוסקבה לבני 18 ומעלה. ועד היום לא קבל הרשיון. דוחים אותם בכל מיני אסמלאות וחירוצים. מורה שנה אף הוא מנה לרשיון. דרש טמנו לחתום שלא ילמד כל דבר שיש בו דת, היסטוריה לאומיות. הוא חתם, ולמרות זאת לא הרשו לו.

במרוגד המקימו השעורים העבריים שהתחלו על ידי צינברג, גינזבורג ועוד. אנשי הסקציה שם היו יותר קולטירים ומחנכים וחרשד, בא הצ.ב. במוסקבה וחלית לאפור.

פינברג, גינזבורג ואחד מהסקציה מטרוגרדית באו הנח להשתדל ע"ד בטול
הגזרה. לויטן ענה אז לצינברג: אמילו ווען איזער וועט זיך לעגען פאר מיר אויף-
דער ערד - וועל איך גיט ערלויבען.

- שאלתי את דוברי אם הקורסים האלה אינם קימים עכשיו, כי לי הוגד מחבר
שבקר את התערוכה, שטוצנט מטרוגרדי, שהקורסים פתוחים עד היום - הם התפלאו
על ידיעה זו, ולפי דעתו של אחד מדוברי הקורסים כהחלט סגורים עכשיו, ולשנת
הלמודים החדשה לא יחדשו. אך עוד יבררו שאלה זו.

לרגל המצב הקשה של החנוך העברי, וגם לרגל החגאים הכלליים, הרדיפות וגד
כל מעולה עברית לאומית, אמילו של חנוך, אמילו של הילדים, עוברים בני חנוך
בהסון לקומסומול. בהומל עברו כל חברי השומר הצעיר לקומסומול.

הילדים חלומדים בבתי הספר של הסקציה הם כולם יחומים ועזובים מבני
גבעי הפרעות, שאין עליהם השגחה המורים, והסקציה יכולה לעשות בהם כרצונה.
בבתי ספר מלמדים אותם להתנגד לכל דבר יהודי ומשננים להם שעורי כפירה. בבחינות
שואלים ס'איז דא אגאט אויף דער וועלט - והילדים עונים במקלה: אין.
ווער איז אייער טאטא? - הילדים במקלה: די ראטען מאכט. ווער איז אייער מאמע?
- די ראטען מאכט. ווער גיט אייך ברייט? - די ראטען מאכט. ביום הכשרים מוציאים
את הילדים לעבודה וכדומה.